

Verkiezingsprogramma 2022-2026 - PvdA Zwartewaterland

Wat willen wij bereiken ?

Voorwoord

Bij het samenstellen van dit verkiezingsprogramma realiseerde ik me opnieuw hoe veelomvattend de taken van een gemeente zijn. En hoe belangrijk. Je moet er toch niet aan denken dat niet met een vaste regelmaat ons restafval zou worden opgehaald? Dat we zelf verantwoordelijk zouden zijn voor ons afvalwater en dat we ons allemaal nog moesten behelpen met een beerput. Al snel zouden allerlei ziektes weer vrij spel hebben. Tot welke gevolgen dat kan leiden, hebben we de achterliggende tijd aan den lijve ervaren.

Dat takenpakket van de gemeente heeft ook een onbedwingbare neiging uit te dijen. Taken op het gebied van de Jeugdzorg zijn bij de gemeente neergelegd. De gemeente heeft een opdracht bij het opwekken van duurzame energie. Ook de inburgering van statushouders wordt nog meer dan al het geval was een gemeentelijke aangelegenheid. Ondertussen blijven ook de 'gewone' taken, zoals het onderhoud van wegen en fiets- en wandelpaden, het openbaar groen, onderwijs, cultuur gewoon het domein van de gemeente.

Al die zaken moeten 'gewoon' gedaan worden; daar krijgt de gemeente ook geld voor (al is dat niet altijd voldoende). Maar lang niet altijd wordt daarbij aangegeven hoe die taken moeten worden uitgevoerd. Dan is er sprake van beleidsvrijheid en kunnen keuzes gemaakt worden. En daar komt de politiek om de hoek kijken. Dan blijkt er soms verschil in aanpak tussen liberale en sociaaldemocratische partijen. Tussen partijen met een orthodox-christelijke identiteit en partijen met een meer humanistische wereldvisie. We moeten de omvang van die verschillen niet overdrijven, binnen de gemeenteraad worden veel besluiten met algemene stemmen genomen. Maar die verschillen zijn er wel en daarom is het belangrijk dat, al is het maar één keer in de vier jaar, partijen uitgebreid vertellen waar ze voor staan. Aangeven hoe zij graag zien dat de gemeenschap van Zwartewaterland functioneert en wordt bestuurd. Daartoe dient een verkiezingsprogramma. En dat heeft de Partij van de Arbeid Zwartewaterland ook nu weer opgesteld.

Zo'n verkiezingsprogramma is geen boodschappenlijstje. Het geeft veel meer een beeld van hoe een partij aankijkt tegen de eigen samenleving. Na de verkiezingen komt dan het moment waarop een coalitie moet worden gevormd. Dan moeten ook onvermijdelijk compromissen worden gesloten. Niet erg, zolang het eindresultaat maar voldoende weerspiegelt waar wij, als plaatselijke afdeling van de PvdA, voor staan. En als dat niet het geval is, dan doen we daar niet aan mee. Dan maar oppositie.

Ook de komende vier jaar zullen er weer onderwerpen op de politieke agenda verschijnen waarover dit programma niets of onvoldoende zegt. Dan moet er gehandeld worden in de geest van dit programma. Zo vormt dit programma ook een richtsnoer voor het handelen van onze fractie en (zo mogelijk) wethouder. Best fijn, zo'n verkiezingsprogramma. Dat schept duidelijkheid.

Harrie Rietman,
wethouder PvdA Zwartewaterland

Samenvatting

In dit verkiezingsprogramma passeren diverse thema's de revue. Thema's waar wij ons als PvdA de komende jaren sterk voor maken. Deze samenvatting bestaat uit een overzicht van de thema's die wij hebben geformuleerd.

Rechtvaardige en sociale samenleving

Zorg voor elkaar

Iedereen kan meedoen

Voor een eerlijke toekomst

Wij vinden sociaal economische gezondheidsverschillen onacceptabel. Voor PvdA Zwartewaterland geldt dat maatwerk en persoonlijk contact de uitgangspunten voor onze zorg moeten zijn. Alleen op deze manier krijgen onze inwoners altijd de zorg die zij nodig hebben. Zorg die betaalbaar én zo eenvoudig mogelijk aan te vragen moet zijn. Daarbij geldt dat inwoners moeten weten waar zij met al hun zorgvragen terecht kunnen.

Armoede en schuldhulpverlening

Het allerbelangrijkste voor de PvdA Zwartewaterland is dat kinderen nooit de dupe mogen worden van de schulden van hun ouders. Wij vinden het dus onacceptabel dat huisuitzettingen en/of afsluiting van nutsvoorzieningen worden toegepast in situaties waar kinderen bij betrokken zijn. Voor alle kinderen die in armoede oproeien geldt dat cultuur, sport, goede kleding, meedoen aan schoolactiviteiten en verjaardagen gewoon mogelijk is.

Inclusie

Wij staan in onze gemeente voor een open samenleving die iedereen de ruimte geeft zich naareigen wens te ontplooien. Ook staan wij voor een diverse samenleving waar plek is voor en verbondenheid is met iedereen. Ongeacht achtergrond, sekse en seksuele geaardheid. De PvdA Zwartewaterland wil een snelle doorstroming van statushouders naar definitieve woningen. Bij gebrek aan woningen zorgen wij voor tijdelijke en kleinschalige woonvoorzieningen. Niet alleen voor statushouder, maar ook voor mensen die op de wachtlijst staan.

Het is vanzelfsprekend dat er in onze gemeente geen ruimte is voor belediging en discriminatie in welke vorm dan ook.

Zorg voor werk

Samen met buurgemeenten werken we aan een economisch gezonde regio. Voorwaarde is dat er een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt én een effectieve koppeling tussen economisch en sociaal beleid wordt gerealiseerd. Op deze manier moeten jongeren en werkzoekenden, al dan niet met een afstand tot de arbeidsmarkt, kunnen profiteren van werk op alle niveaus.

Onderwijs

Op het gebied van onderwijs moeten we investeren in optimaal bereikbare en toegankelijke peuterspeelzalen, scholen, bibliotheken en andere voorzieningen. Met als doel de voor- en vroegtijdige educatie te stimuleren, lees- en taalvaardigheid te verbeteren en ontmoeting tussen kinderen te bevorderen.

Jeugd(zorg)

Als speerpunt benoemen wij het blijven versterken van preventieve jeugdzorg en verbeteren van de samenwerking tussen gemeente, verloskundigen, consultatiebureaus, scholen en andere betrokken partijen. Met als doel om daadwerkelijk aan 'vroegsignalering' te kunnen doen en kinderen en jongeren tijdig de juiste hulp te kunnen bieden.

Jongeren(problematiek)

Wij ijveren ervoor dat niet alleen door beteugeling, maar vooral via preventie probleemsituaties en probleemgedrag onder jongeren worden aangepakt. Hun toekomst dient hierbij altijd centraal te staan.

Wonen

Goed wonen in Zwartewaterland

Iedereen onder dak

Wonen voor elke generatie

Wij willen zorgen voor voldoende betaalbare woningen en (sociale) huurwoningen met een duurzaam karakter, zodat iedereen goed kan wonen voor een eerlijk deel van het besteedbare inkomen.

Energietransitie & Duurzaamheid

Inzetten op een groene omgeving

Duurzaam, eerlijk en betaalbaar

Duurzame energie gaat iedereen aan. De gemeente, inwoners en ondernemers spelen samen een rol in het duurzaam opwekken en besparen van energie om klimaatverandering en verdere opwarming van de aarde tegen te gaan. Wij overleggen met onze inwoners en ondernemers, zodat wij in onze besluiten rekening kunnen houden met welke vorm van duurzaamheid op welke locatie past.

Naast het inzetten op een groene omgeving met goede wandel- en fietspaden in en om onze kernen voor een betere toegankelijkheid van natuur en landschap, zetten we ook in op een duurzaam beheerde 'groene omgeving' met een maximale biodiversiteit die klimaatadaptief is.

Wij willen binnen onze gemeente openbaar vervoer, elektrisch rijden, fietsen en wandelen stimuleren om daarmee het negatieve effect van auto's op onze luchtkwaliteit te verminderen.

Sport

Inzetten op een gezonde leefomgeving

Kom buiten in beweging

Behoud van de drie zwembaden

Sport moet voor alle inwoners van onze gemeente toegankelijk zijn. Bewegen en sporten begint al op jonge leeftijd op en rond de speelplekken in de eigen woonwijk. Dat krijgt vaak een vervolg bij één van de vele sportverenigingen die onze gemeente rijk is.

Van groot belang vinden wij op dit gebied het behoud van de drie zwembaden.

Cultuur

Houden van én werken aan cultuur

Ondersteunen initiatieven van inwoners

Behoud van de drie bibliotheken

Culturele voorzieningen en evenementen zijn belangrijk voor de leefbaarheid van onze gemeente. Ze bevorderen de levendigheid in Zwartewaterland en verdienen ondersteuning door de gemeente.

Wij vinden het belangrijk het cultureel ondernemerschap te stimuleren, waarbij culturele instellingen zelf actief op zoek gaan naar bronnen van financiering.

We ondersteunen jonge startende kunstenaars in hun bestaan als zzp'er door te helpen bij het zoeken naar publiek en/of door private financiering en regelgeving te vereenvoudigen.

Ook de bibliotheek speelt in cultureel opzicht een belangrijke rol. Wij zien de bibliotheek als een laagdrempelige leer- en ontmoetingsplaats waar allerlei vormen van informatie te vinden zijn.

Tevens kunnen de bibliotheken een belangrijke bijdrage leveren aan het bestrijden van analfabetisme en laaggeletterdheid en kunnen deze een verbindende rol vervullen bij het faciliteren van andere (culturele) activiteiten.

Wij zetten ons dan ook in om de drie bibliotheken die onze gemeente rijk is, te behouden.

Veiligheid

We willen dat elke vorm van belediging en discriminatie, geweld en andere vormen van misbruik wordt aangepakt om ervoor te zorgen dat iedereen zich, ongeacht afkomst, geloof, geslacht en seksuele geaardheid, vrij bewegen en uiten kan.

Veiligheid omvat ook verkeersveiligheid. Dagelijks nemen onze inwoners deel aan het verkeer. Dat brengt altijd risico's met zich mee. Maar die risico's moeten zo klein mogelijk zijn.

Ruimte voor detailhandel

Wij juichen het toe dat de gemeente en vastgoedeigenaren investeren in de kwaliteit van onze winkelcentra, waarmee ook de werkgelegenheid behouden blijft. Iedere kern van onze gemeente verdient een aantrekkelijk winkelcentrum waar inwoners graag komen en kopen. Initiatieven gericht op een gevarieerd winkelaanbod in iedere kern verwelkomen en faciliteren wij dan ook van harte.

Bestuur

De PvdA Zwartewaterland kiest voor een verbonden samenleving. Een samenleving, waarin op dit moment de rol en taken van de overheid en de verwachtingen van de inwoners veranderen. Wij omarmen initiatieven als referenda, panels en buurtraden die leiden tot meer betrokkenheid van inwoners bij de lokale democratie.

Daarnaast zijn wij groot voorstander van burgerinitiatieven, die ook in onze gemeente steeds meer van de grond komen.

1. Rechtvaardige en sociale samenleving

- **Zorg voor elkaar**
- **Iedereen kan meedoen**
- **Voor een eerlijke toekomst**

a. Zorg en welzijn

Wij vinden sociaal economische gezondheidsverschillen onacceptabel. Voor PvdA Zwartewaterland geldt dat maatwerk en persoonlijk contact de uitgangspunten voor onze zorg moeten zijn. Alleen op deze manier krijgen onze inwoners altijd de zorg die zij nodig hebben. Zorg die betaalbaar én zo eenvoudig mogelijk aan te vragen moet zijn. Daarbij geldt dat inwoners moeten weten waar zij met al hun zorgvragen terecht kunnen.

Eenzaamheid is ook in onze gemeente een bekend probleem. En dat is niet alleen aan de orde bij ouderen. De PvdA Zwartewaterland is van mening dat wij in een zorgzame en inclusieve samenleving naar elkaar omkijken en eenzame mensen niet aan hun lot overlaten. In dat kader verdienen ook alle mantelzorgers onze steun en waardering. Zij zijn namelijk van onschatbare waarde voor hun naaste(n) en voor de samenleving als geheel.

Maatschappelijk meedoen is voor ons de norm. Ook voor GGZ-patiënten! Dat betekent dat beschermd en begeleid wonen, waar nodig én bij voorkeur dicht bij huis, mogelijk moet zijn. Ook zijn wij van mening dat er meer waarborgen moeten komen voor mensen met verward gedrag. Uitgangspunt in de totale zorg is een verschuiving van zware naar lichtere zorg, waarbij preventie altijd voorop staat.

Ons standpunt is dat zorg betaalbaar moet zijn voor iedereen. Dat betekent dus dat de eigen bijdrage in de Wmo alleen van toepassing is voor mensen met een inkomen boven de 130 procent van het minimumloon. Met daarbij als kanttekening dat deze niet hoger kan zijn dan de kostprijs van een voorziening of dienst.

Hoe willen wij op koersen op een rechtvaardige en sociale samenleving:

- Toegankelijkheid van voorzieningen voor mensen met een beperking verder maximaliseren.
- Mogelijkheden creëren om kleinschalige wooninitiatieven en zorgcoöperaties ook toegankelijk te maken voor mensen met lage inkomens. Voorbeelden zijn woonprojecten voor jongeren en een 'knarrenhof voor mensen met een kleine beurs'.
- Ontmoetingsfaciliteiten faciliteren om eenzaamheid te bestrijden.
- Werken aan het beëindigen van de zogenaamde 'stopwatchcultuur'. Dit moet mogelijk worden gemaakt door zorg niet alleen aan te besteden op basis van prijs, maar vooral ook op basis van kwaliteit, persoonlijk contact, medezeggenschap van cliënten en mantelzorgers, goed werkgeverschap.
- Goede ondersteuning voor mantelzorgers in de vorm van dagopvang en respijtzorg

om de zorg te ontlasten, maar ook in de vorm van emotionele hulp in het contact met lotgenoten en praktische trainingen in bijvoorbeeld de omgang met dementie.

- Het maken van afspraken met de GGZ over hoe zij in samenwerking met welzijn kunnen werken aan beschermd of begeleid wonen voor GGZ-patiënten.
- Het beter trainen van politie en hulpdiensten in het herkennen en omgaan met mensen die verward gedrag vertonen.
- Het blijvend investeren, initiatief nemen en regie voeren in de aanpak van laaggeletterdheid.
- Het investeren in preventieprogramma's gericht op het voorkomen van drugs-, alcohol- en gokverslaving.

b. Armoede en schuldhulpverlening

Het allerbelangrijkste voor de PvdA Zwartewaterland is dat kinderen nooit de dupe mogen worden van de schulden van hun ouders. Wij vinden het dus onacceptabel dat huisuitzettingen en/of afsluiting van nutsvoorzieningen worden toegepast in situaties waar kinderen bij betrokken zijn.

Voor alle kinderen die in armoede oproeien geldt dat cultuur, sport, goede kleding, meedoen aan schoolactiviteiten en verjaardagen gewoon mogelijk is.

We kijken uit naar het door onze gemeente opnieuw vast te stellen armoedebeleid, waarin specifieke aandacht moet zijn voor kinderen in armoede. Het is immers niet aanvaardbaar dat in onze lokale samenleving ruim vierhonderd kinderen opgroeien in armoede. Zij hebben namelijk geen enkele schuld aan de financiële thuissituatie.

Wij blijven alert op mensen die hun baan kwijt zijn of raken. Deze situatie vergroot namelijk de kans op schulden, die op hun beurt de kans vergroten dat huur of hypotheek niet meer betaald kan worden. Dan ontstaat het risico op schulden die leiden tot nog meer schulden. In deze situaties stellen wij met klem dat geldgebrek niet met boetes opgelost kan worden. Eenmaal in de schulden kennen en halen weinig schuldenaren hun recht. De wanpraktijken bij incassobureaus en de marktwerking voor deurwaarders maken het er ook niet beter op. Wij pleiten voor één deurwaarder op één gezin en voor meer samenhang door ook als gemeente met één gezicht naar buiten te treden.

Armoede en grote inkomensverschillen zijn sterk van invloed op de kwaliteit van leven en zelfs op de levensverwachting. Die verschillen in inkomen en toekomstperspectief moeten kleiner worden. Helpen bij het vinden van goed en eerlijk betaald werk is daarom heel belangrijk, maar zolang dat niet lukt moet het armoedebeleid ruimhartig zijn.

Wat willen wij nog meer willen doen aan bestrijding armoede en schuldhulpverlening:

- Het verder uitvoeren, evalueren en – indien nodig – tijdig bijstellen en intensiveren van het armoedebeleid met specifieke aandacht voor kinderen in armoede.
- Het creëren van een hardheidsclausule in het armoedebeleid, zodat er bij onvoorzien nadelige en onredelijke gevolgen voor onze inwoners van afgeweken kan worden.

- Een minimeleid met een inkomensgrens van 130 procent van het minimumloon.
- Samen met corporaties en sociale wijkteams nog meer op vroegsignalering insteken. Door deze maximale inzet kunnen we proberen problematische schuldenproblematiek te voorkomen.
- Schuldhulpverlening moet voor iedereen eenvoudig toegankelijk worden.
- Meer mensen een perspectief op een schuldenvrij bestaan bieden, waarbij de 'schone lei' sneller in zicht moet komen.
- Doorbreken van vicieuze cirkels die ontstaan als iemand werkloos of dakloos wordt.
- Het overbodig maken van de voedselbank en voor het zover is ruimhartige ondersteuning bieden.
- Het nooit ter discussie stellen van het kwijtscheldingsbeleid met betrekking tot afvalstoffenheffing en waterschapsbelasting voor minima.
- Een halt toeroepen aan het beboeten van armoede.
- Het aanpakken van wanpraktijken bij incassobureaus en terugdraaien van de marktwerking voor deurwaarders.

c. Inclusie

(= het opnemen in de samenleving van achtergestelde groepen op basis van gelijkwaardige rechten en plichten)

De PvdA Zwartewaterland wil een snelle doorstroming van statushouders naar definitieve woningen. Bij gebrek aan woningen zorgen wij voor tijdelijke en kleinschalige woonvoorzieningen. Niet alleen voor statushouder, maar ook voor mensen die op de wachtlijst staan.

Wij staan in onze gemeente voor een open samenleving die iedereen de ruimte geeft zich naar eigen wens te ontplooiën. Ook staan wij voor een diverse samenleving waar plek is voor en verbondenheid is met iedereen. Ongeacht achtergrond, sekse en seksuele geaardheid. Dit houdt vanzelfsprekend in dat er in onze gemeente geen ruimte is voor belediging en discriminatie in welke vorm dan ook.

- Ook de komende jaren blijven wij ons inzetten voor een nóg betere integratie en zelfredzaamheid van vluchtelingen in onze lokale samenleving. Daarbij zijn een warm welkom en goede begeleiding in de beginfase van groot belang is.
- De verschillende partijen die zich in onze gemeente bezighouden met de opvang van vluchtelingen werken gelukkig in deze goed samen.
- Gemeentelijke gebouwen en voorzieningen zijn optimaal toegankelijk voor mensen met een beperking.

- Bij de aanleg van fiets- en wandelpaden wordt altijd rekening gehouden met toegankelijkheid voor mensen met rolstoel of rollator. Dat kan dus ook betekenen dat niet voor de meest voordelige uitvoering wordt gekozen, maar voor een wat duurder pad dat voldoende breed is.
- De gemeente vervult een voorbeeldfunctie ook op het gebied van inclusie. Dat weerspiegelt zich ook in het personeelsbeleid en dus in de samenstelling van het personeelsbestand van de gemeente Zwartewaterland.
- Het organiseren van taalonderwijs en begeleiden van (vrijwilligers)werk vluchtelingen.
- Het openstaan voor asielzoekerscentra en/of opvanglocaties die passen bij de omvang van onze gemeente.
- Het jaarlijks op 11 oktober hijsen van de regenboogvlag op gemeentelijke gebouwen.

d. Zorg voor werk

Wij willen met onze buurtgemeenten samenwerken aan een economisch sterke regio. Maar dat is geen doel op zich. Voorwaarde is dat er een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt én een effectieve koppeling tussen economisch en sociaal beleid wordt gerealiseerd. Op deze manier moeten jongeren en werkzoekenden, al dan niet met een afstand tot de arbeidsmarkt, kunnen profiteren van werk op alle niveaus.

Goed werk en een rechtvaardig inkomen. Daarop moet iedereen een redelijke kans op hebben. Maar ook voor wie het (nog) niet hebben van betaald werk aan de orde is, geldt dat er andere manieren zijn om volwaardig mee te kunnen doen in onze samenleving. Zo biedt beschut werk, dat in onze ogen moet blijven bestaan, mensen die anders geen kans hebben op een betaalde baan de mogelijkheid een eigen bestaan op te bouwen.

Op de weg van bijstand naar werk is de menselijke maat leidend. Ons re-integratiebeleid is gericht op het zo snel mogelijk begeleiden van mensen naar regulier en fatsoenlijk betaald werk. Het budget gaat vooral naar de meest kwetsbare groepen als statushouders en mensen met een beperking. Bij ons wordt niemand aan zijn lot overgelaten en krijgt iedereen de kans zijn talenten te ontwikkelen.

Wat doen wij nog meer aan zorg voor werk:

- Wij willen samen met onze regionale partners onderzoeken hoe jongeren en (oudere) werkzoekenden het best kunnen worden toegerust voor de arbeidsmarkt in onze regio.
- Wij willen onderwijs en werkgevers/ondernemers met elkaar in contact brengen.
- Het vergroten van kansen voor mbo'ers op de regionale arbeidsmarkt door niet alleen meer samen te werken, maar ook door een gestructureerde samenwerking tussen gemeente, onderwijs en het lokale bedrijfsleven.
- Wij zetten in op het volgen van de regionale arbeidsmarkt om mensen in krimpberoepen tijdig te stimuleren tot omscholing naar beroepen die meer kans bieden op het krijgen van werk.

- We stimuleren sociaal ondernemerschap via het aanbestedingsbeleid, het organiseren van netwerken en het benutten van andere faciliteiten die de gemeente te bieden heeft.
- We benutten de gemeentelijke inkoopmachtom (leer)banen voor jongeren en mensen met een uitkering te stimuleren, waarbij de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft. Het inzetten van de genoemde inkoopmacht kan bijvoorbeeld door 'social return on investment' als voorwaarde te benoemen voor de aanbestedende partij.
- Het re-integratiebudget zetten we vooral in voor de meest kwetsbare groepen, zoals mensen met een beperking en statushouders.
- We creëren, in ieder geval, vijf extra beschutte werkplekken in de gemeentelijke organisatie. Daarbij mag van bedrijven waar de gemeente zaken mee doet dezelfde inspanning wordt verlangd. Wel moeten we in deze waken voor eventuele verdringing van werkgelegenheid
- Ook het midden- en kleinbedrijf ontvangt loonkostensubsidie, wanneer zij mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst nemen.
- Goede voorzieningen voor opvang van kinderen, zodat ouders geen belemmering voelen om te gaan werken.
- We voorzien in een lening of gift als een opleiding of herscholing het beste perspectief op werk geeft en er geen andere mogelijkheden tot financiering zijn.
- We passen in bijzondere gevallen de kostendelersnorm en vermogensgrens in de bijstand niet toe dankzij een hardheidsclausule.
- We willen een lagere drempel voor mensen met een onregelmatig inkomen om vanuit de bijstand bij te verdienen. Dit kan door op basis van meer vertrouwen de administratieve last van een wisselende bijstandsuitkering te beperken.
- Het verdringen van betaalde banen door vrijwilligerswerk is niet toelaatbaar.

e. Onderwijs

Op het gebied van onderwijs moeten we investeren in optimaal bereikbare en toegankelijke peuterspeelzalen, scholen, bibliotheken en andere voorzieningen. Met als doel de voor- en vroegtijdige educatie te stimuleren, lees- en taalvaardigheid te verbeteren en ontmoeting tussen kinderen te bevorderen.

Ieder kind moet ongeacht afkomst en achtergrond de kans krijgen om zijn of haar eigen talenten optimaal te ontplooiën. Alle reden dus om te investeren in uitstekend onderwijs en daaraan gerelateerde voorzieningen als peuterspeelzalen, kinderopvang en bibliotheken. Een educatieve keten, waarin niet alleen aandacht is voor kennis en kunde, maar ook voor welzijn en veiligheid.

Naast onderwijs bieden ook (sport)verenigingen alle ruimte onze kinderen en jongeren iets bij te brengen. Zo staan wij achter projecten als 'jongeren op gezond gewicht', waarbij onder andere school- en sportkantines met het aanbieden van gezonde voeding een gezonde levensstijl stimuleren. Actief lidmaatschap van een sportvereniging past natuurlijk in datzelfde plaatje.

Wat willen wij nog meer op het gebied van onderwijs:

- In onze gemeente is de 'laatste school' een openbare school
- Alle scholen zijn veilig, goed onderhouden en volledig toegankelijk. Ook voor leerlingen met een fysieke beperking.
- Een goede afstemming tussen professionals, vrijwilligers, ouders, agenten en boa's om de sociaal maatschappelijke, persoonlijke en fysieke veiligheid van kinderen in wijken, op scholen en bij (sport)verenigingen te bevorderen.
- Het betrekken van scholen, kinderopvang, huisartsen en jeugdgezondheidszorg bij de aanpak van overgewicht. Daarnaast het stimuleren van een gezonde levensstijl, waarbij gedacht kan worden aan gezonde school- en sportkantines.
- Het aanbieden van zoveel mogelijk gezonde voeding op scholen en in kantines van (sport)verenigingen. Dit aangevuld met een zero-tolerance beleid ten aanzien van prestatieverhogende middelen, roken, alcohol en drugs.
- Het stimuleren van sporten, meedoen en lid worden van een sportvereniging.
- Het stimuleren van cultuureducatie in het onderwijs.

f. Jeugd(zorg)

Als speerpunt benoemen wij het versterken van preventieve jeugdzorg en verbeteren van de samenwerking tussen gemeente, verloskundigen, consultatiebureaus, scholen en andere betrokken partijen. Met als doel om daadwerkelijk aan 'vroegsignalering' te kunnen doen en kinderen en jongeren tijdig de juiste hulp te kunnen bieden.

Ook in onze gemeente zijn er kinderen en jongeren die opgroeien in armoede of die om andere redenen wel extra hulp en zorg kunnen gebruiken. Een kleine groep heeft echt jeugdzorg nodig. In die situaties zijn wij groot voorstander van het principe één gezin, één regisseur en één ondersteuningsplan.

Wij kiezen voor een positief jeugdbeleid, waarbij mee kunnen en mogen doen de norm is. Daarbij werken wij met alle betrokken partijen samen om achterstanden en problemen op alle leeftijden tijdig te signaleren en bestrijden.

Onze overige inzet op jeugdzorg:

- Voldoende expertise creëren in de wijkteams op het gebied van kindermishandeling, jeugd-GGZ en kinderen met een verstandelijke beperking.

- Een positief jeugdbeleid door de eigen mogelijkheden van ouders en kind te versterken, gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid te stimuleren, het onnodig etiketteren van kinderen een halt toe te roepen en, waar mogelijk, te ontzorgen en normaliseren.
- Een integraal jeugdbeleid van -9 maanden tot 23 jaar, inclusief prenatale zorg dus, om mogelijke problemen eerder te signaleren.
- Het onder verantwoordelijkheid van de gemeente versterken van de samenwerking tussen aanbieders van jeugdzorg. Hiervoor is het nodig om in samenwerkingsovereenkomsten bindende afspraken vast te leggen.
- Extra aandacht en bescherming voor kinderen van ouders die (psychisch) ziek of verslaafd zijn, waarbij hun veiligheid altijd voorop staat
- Ouders en kind zijn zelf eigenaar van het ondersteunings- en/of zorgplan, waarvan alleen afgeweken wordt als de veiligheid en/of gezondheid van het kind in het geding komt.
- Het ondersteunen van kinderen en gezinnen die zelf de financiële kracht missen om mee te doen met school, sport en cultuur.

g. Jongeren(problematiek)

Wij ijveren ervoor dat niet alleen door betoegeling, maar vooral via preventie probleemsituaties en probleemgedrag onder jongeren worden aangepakt. Hun toekomst dient hierbij altijd centraal te staan.

In onze gemeente zullen altijd jongeren zijn die jeugdzorg nodig hebben. Ook al wordt met sterke preventie veel jeugdproblematiek voorkomen. Binnen die jeugdzorg vormen het gezin, de jongere en persoonlijke omgeving altijd het uitgangspunt van de ondersteuning, waarbij de ouders en jongere idealiter zelf de regie in handen hebben.

Wat willen wij op dit gebied nog meer bereiken:

- Het niet op hun achttiende in de steek laten van jongeren die gebruik maken van jeugdzorg. Dit realiseren door met deze jongeren vanaf hun zeventiende samen te werken aan een zorgvuldige overgang naar zelfstandigheid of blijvende zorg en ondersteuning. Met de mogelijkheid jeugdzorg door te laten lopen tot hun drieëntwintigste verjaardag.
- Door de krachten met het bedrijfsleven in het regionaal arbeidsplatform te bundelen werken aan het, bijvoorbeeld, creëren van voldoende stage- en leerwerkplekken voor mbo-leerlingen. De gemeente moet hierbij zelf het goede voorbeeld geven.
- Het voorkomen van voortijdig schoolverlaten door samen te werken met het onderwijs.
- Het begeleiden van jongeren uit het praktijk- of speciaal onderwijs naar vervolgonderwijs of werk en leren.

- Het geven van een gezicht aan en het vervolgens niet loslaten van onzichtbare jongeren, die niet op school zitten en niet werken. Dit om te voorkomen dat zij buiten beeld raken.
- Het gemeentelijk jongerenwerk werkt vraaggestuurd en op basis van prestatieafspraken.

2. Wonen

Iedereen onder dak

Zorgen voor voldoende betaalbare woningen en (sociale) huurwoningen met een duurzaam karakter, zodat iedereen goed kan wonen voor een eerlijk deel van het besteedbare inkomen.

Wonen voor elke generatie

Betaalbaar en duurzaam wonen in gemengde wijken en kernen waar ouderen, gezinnen met kinderen, jongeren, alleenstaanden en statushouders met elkaar leven. Indien gewenst zelfs met meerdere generaties onder één dak. Dit laatste dient het belang van langer zelfstandig thuis kunnen wonen. Dat geldt ook voor de diverse mogelijkheden voor levensloopbestendig wonen.

Goed wonen in Zwartewaterland

Duurzaam wonen betekent dat iedereen oog heeft voor de kwaliteit van de woning én van de wereld om ons heen. Wij dagen bewoners dan ook uit energiebesparende maatregelen te bedenken en vervolgens ook toe te passen. Wij spreken daarnaast corporaties aan om hierin hun verantwoordelijkheid te nemen door ook (sociale) huurwoningen een meer duurzaam karakter te geven.

Wat zijn onze verdere woonwensen:

- Vrijkomende agrarische bebouwing kan prima geschikt gemaakt worden voor bewoning. Daarbij moet gewaakt worden voor aantasting van het karakter van ons platteland. Met een zorgvuldige landschappelijke inpassing is bewoning van een vrijkomend erf door meerdere gezinnen of een woongroep zeker mogelijk.
- Boven winkels mag gewoond worden als parkeren op eigen terrein mogelijk is. Waar dat niet kan creëren we geen extra parkeerplaatsen, maar moet worden geaccepteerd dat op enige afstand (lang-) geparkeerd moet worden
- Plannenmakerij begint met het aanwijzen van locaties. Woningbouw mag niet stagneren door het ontbreken van geschikte plekken om bouwprojecten te realiseren. Toekomstige bouwlocaties in elke kern krijgen hun plek binnen de omgevingsvisie.
- Voldoende, beschikbare sociale huurwoningen voor alle doelgroepen.
- Inzetten op het beschikbaar komen van voldoende woningen voor toetreders op de woningmarkt. Daartoe rekenen wij statushouders, starters (en in sommige gevallen ook ouderen) en mensen die vanuit beschermd wonen zelfstandig gaan wonen.
- Meer woningen aanpassen en realiseren in het kader van levensloopbestendig wonen.
- Het creëren van mogelijkheden om meerdere huishoudens onder één dak te combineren met ook een ruimhartige opstelling ten aanzien van kangaroo- of (mantel)zorgwoningen.

- In samenspraak met ontwikkelaars komen tot de realisatie van meer huurwoningen in het middensegment, met een huurprijs die ligt tussen de 750 tot maximaal 950 euro huur per maand.
- Afspraken maken met corporaties om binnen zes jaar alle sociale huurwoningen volgens de eisen te isoleren, waarbij de netto woonlasten niet omhoog mogen gaan.
- Het aanpakken van overlast door het mogelijk te maken de overlastgever sneller uit huis te zetten.
- Inzetten op het inrichten van een fonds voor de verduurzaming van woningen. Hierbij moet voorfinanciering via de SVN mogelijk zijn en kunnen besparingen (deels) in het fonds worden teruggestort.
- Zelfrealisatie, het zelf kunnen bouwen, mogelijk maken.
- Het geven van een impuls aan de woningmarkt met herbestemming en transformatie van kantoren, winkels en dergelijke.

3. Energietransitie & Duurzaamheid

a. Duurzaam, eerlijk en betaalbaar

Duurzame energie gaat iedereen aan. De gemeente, inwoners en ondernemers spelen samen een rol in het duurzaam opwekken en besparen van energie om klimaatverandering en verdere opwarming van de aarde tegen te gaan. Wij overleggen met onze inwoners en ondernemers, zodat wij in onze besluiten rekening kunnen houden met welke vorm van duurzaamheid op welke locatie past.

Wij hechten veel waarde aan energiecoöperaties en initiatieven van actieve burgers die met kennis van hun omgeving en mogelijke gevoeligheden, maar zonder de weerstand die projectontwikkelaars vaak wel oproepen, tot duurzame energie komen. Belangrijk is dat deze coöperaties en initiatieven ook zijn geborgd voor mensen die niet direct zelf een investeringsbedrag op tafel kunnen leggen.

Onze overige inzet op duurzame energie:

- Het stellen van concrete doelen ten aanzien van de verduurzaming van woningen, bedrijven(terreinen), (overheids)gebouwen en onderwijs- en zorginstellingen.
- Het als eis opnemen van duurzaamheid en energie(voorziening) bij aanbestedingen, kaveluitgifte en bestemmingsplannen, evenals het gebruik van energiebesparende maatregelen bij nieuwbouw.
- Het plaatsen van windmolens op het grondgebied van onze gemeente.
- Het gebruik van warmtepompen en zonnepanelen stimuleren door voorlichtingscampagnes te organiseren, subsidies te verstrekken en daken van publieke gebouwen ter beschikking te stellen voor zonnepanelen.
- Al onze gemeentelijke gebouwen met geschikte daken voorzien van zonnecollectoren.
- Het stimuleren van het gebruik van zonnepanelen bij huurders door met de corporaties afspraken te maken over kleinschalige energieopwekking voor en door huurders.
- Binnen zes jaar zijn alle sociale woningen goed geïsoleerd.
- Het via ons lokale energieloket stimuleren van eigen initiatief en coöperaties voor centrale energieopwekking.
- Het actief blijven informeren van onze inwoners over subsidieregelingen en duurzaamheidsleningen.
- Het stimuleren van energiecoöperaties, waarin bewoners gezamenlijk energie opwekken, door ze inhoudelijke ondersteuning en te zoeken naar subsidies voor veelbelovende duurzame technologieën.
- De gemeente koopt honderd procent duurzame stroom in en stimuleert en/of verplicht onze leveranciers en subsidie ontvangende organisatie hetzelfde te doen.

- Het stimuleren van duurzame alternatieven voor de verwarming van gebouwen, waarbij de gemeente in haar eigen gebouwen voor energiebesparende technologieën zoals warmte-koude-opslag en ledverlichting kiest.
- Bij alle lokale en regionale energie-initiatieven streven we naar een maximaal lokaal eigendom

b. Inzetten op een groene omgeving

Naast het inzetten op een groene omgeving met goede wandel- en fietspaden in en om onze kernen voor een betere toegankelijkheid van natuur en landschap, ook de inzet op een duurzaam beheerde 'groene omgeving' met een maximale biodiversiteit en die klimaatadaptief is.

Een groene omgeving in en om onze kernen heeft een positief effect op de gezondheid van onze inwoners (denk aan bijvoorbeeld het tegengaan van 'hittestress'). Maar ook op het microklimaat (afvlakking neerslagpieken en hitte) en de biodiversiteit. Niet alleen zetten wij in op die groene omgeving, ook investeren wij in een goed wandel-en fietspadennetwerk om de toegankelijkheid, en daarmee de (recreatieve) beleving van natuur en landschap in de eigen omgeving verder te verbeteren.

Binnen de transitie van de gangbare landbouw naar meer duurzame landbouw hebben onze boeren een belangrijke rol in het creëren en behouden van een biodivers cultuurlandschap.

Op weg naar een groene omgeving door:

- Bij de uitvoering van onze groenbeleids- en beheersplannen verbeteren we de kwaliteit van de openbare ruimte en versterken we de biodiversiteit
- Het inzetten op de 'vergroening' van de binnensteden/woonwijken. Voorbeeld is het faciliteren van bewoners bij de aanleg van geveltuintjes.
- Het beheren van de openbare ruimte met (meer) natuurlijk en ecologisch bermbeheer, een goede variatie in beplanting van perkjes en groenstroken en een gematigd kapbeleid.
- Het bij bebouwing in het landelijk gebied als voorwaarde stellen dat dit landschappelijk wordt ingepast en waarbij boom- en struiksoorten worden toegepast die inheems zijn en droogtetolerant(er).
- Het opstellen van een gemeentelijke bomenlijst met beeldbepalende (extra te beschermen) bomen als onderdeel van een gedegen 'Bomenbeleidsplan'.
- Het in aansluiting op het Natuurbeheerplan Overijssel 2018 behouden van de weidsheid van het IJsseldeltagebied. Plus extra bescherming van de oeverlanden langs het Zwarte Water ter behoud van onder andere de kievitsbloem in de daar aanwezige half natuurlijke graslanden. Veranderingen moeten zijn afgestemd op de waarden en kenmerken van dat landschap.
- Bij ingrepen een goede communicatie met de omwonenden, waarbij ruimte wordt geboden voor eigen inbreng van bewoners.

- Inzet op de uitbreiding en gedegen onderhoud van het bestaande fiets- en wandelnetwerk.
- Onderzoek of het mogelijk is om aan de randen van het Nationaal Landschap en rekening houdend met de specifieke kenmerken daarvan, opwekking van duurzame energie te realiseren

c. Aandacht voor luchtkwaliteit en waterbeheer

In het kader van duurzaamheid vragen wij ook nadrukkelijk aandacht voor luchtkwaliteit en water(beheer).

Om met de luchtkwaliteit te beginnen: wij willen binnen onze gemeente openbaar vervoer, elektrisch rijden, fietsen en wandelen stimuleren om daarmee het negatieve effect van auto's op onze luchtkwaliteit te verminderen.

Aangezien schone lucht cruciaal is voor onze gezondheid, is het van belang dat de luchtkwaliteit goed is. De luchtkwaliteit wordt mede bepaald door de wijze waarop ook wij onze veehouderij inrichten en de keuze die wij maken voor ons vervoer. Een mede door ons ingediende motie heeft al geleid tot extra structureel budget voor goede wandel- en fietspaden, wat een stap in de goede richting is.

Daar voegen we dan nog aan toe:

- Het stimuleren van het gebruik van elektrische auto's en scooters door het aanleggen van oplaadpunten en/of snelladers, waarbij de gemeente met haar eigen elektrische wagenpark het goede voorbeeld geeft.
- Het stimuleren van door vrijwilligers gereden (buurt)bussen om onze kernen verbonden en bereikbaar te houden
- Het niet meewerken aan de bouw van megastallen, omdat wij intensieve veehouderij als vorm van industrie zien.
- Het aannemen van een kritische houding ten aanzien van (de effecten van) de uitbreiding van vliegveld Lelystad.

Op het gebied van water(beheer) kan worden vastgesteld dat wij ook in onze gemeente worden geconfronteerd met de gevolgen van het veranderende klimaat. Dat houdt in dat wij met elkaar maatregelen treffen om enerzijds droogte en anderzijds wateroverlast het hoofd te bieden. In dat licht maakt de PvdA Zwartewaterland zich onder andere zorgen over de verstening van (particuliere) tuinen, wat een negatief effect op de afvoer van regenwater heeft.

Het regenproof maken van onze gemeente door het gebruik van regenproof daken, waterdoorlatend straatwerk en regentonnen te stimuleren, de afvoer van hemelwater naar bodem of oppervlakte water te bevorderen en meer oppervlaktewater en groene gebieden in de kernen te creëren heeft dan ook onze nadrukkelijke aandacht..

Op dit gebied hebben wij verder de volgende doelstellingen:

- Het zonder gebruik van giftige stoffen beheren van de openbare ruimte ter bescherming van dier en plant in de watergangen.
- Het waar mogelijk realiseren van wadi's om 'pieken' in de waterafvoer te beperken.
- Bij rioolrenovatie/-vernieuwing huidig riool inzetten op een gescheiden systeem voor regen- en afvalwater en/of de realisatie van 'retentiebekkens'.
- Waar mogelijk en in overleg met het Waterschap toepassen van helofytenfilters als natuurlijke zuivering van het oppervlaktewater.
- Het meenemen van voldoende groen bij grotere nieuwbouwplannen waarbij gekeken dient te worden naar de droogteresistentie van het gebruikte plantsoen. Hetzelfde geldt bij de omvorming/renovatie van het bestaande groen in de stedelijke omgeving
- Het bij nieuwbouwplannen, herbestemming en transformatie uitvoeren van een watertoets, waarvan de aanbevelingen worden opgevolgd.
- Het aanmoedigen (en faciliteren!) van inwoners om hun regenwater af te voeren op eigen terrein door bijvoorbeeld minder tegels te gebruiken en meer groen te planten. En door de regenpijp niet naar de riolering, maar naar eigengrond, regenton of andere reservoirs te leiden.
- Het gebruik van waterdoorlatende verhardingsmaterialen (zoals 'grastegels') op parkeerplaatsen en het vergroten van boomspiegels om de openbare ruimte verder te 'ontstenen' zodat het regenwater direct(er) in de bodem kan zakken.
- Op veel bestaande bedrijventerreinen is sprake van een hoge mate van verstening en daardoor van hittestress. Juist bij de aanleg en revitalisatie van bedrijventerreinen moet er daarom veel aandacht besteed worden aan vergroening. Dat kan door sedumdaken en verticaal groen te bevorderen en eisen te stellen aan de buitenruimte. Ook in het openbaar gebied moet de hoeveelheid groen veel groter.

4. Sport

Inzetten op een gezonde leefomgeving

Sport moet voor alle inwoners van onze gemeente toegankelijk zijn. Bewegen en sporten begint al op jonge leeftijd op en rond de speelplekken in de eigen woonwijk. Dat krijgt vaak een vervolg bij één van de vele sportverenigingen die onze gemeente rijk is.

Buiten in beweging komen geldt voor iedereen

Voor mensen met een smalle beurs of een beperking is lidmaatschap van een sportvereniging echter niet vanzelfsprekend. Datzelfde geldt voor het behalen van de zwemdiploma's. Iedereen moet leren zwemmen en kunnen sporten. Het draagt bij aan ieders gezondheid, welzijn en veiligheid.

Wij maken ons sterk voor het bevorderen van deelname aan sport voor mensen met een beperking, voor niet-draagkrachtige volwassenen én voor kinderen van niet-draagkrachtige ouders die afhankelijk zijn van minder dan 130 procent van het wettelijk minimumloon. Dit kan door toepassing van het sportfonds en/of als onderdeel van de regeling Kindpakket.

Wat willen wij 'sportief' nog meer realiseren:

- **Behoud van de drie zwembaden**
- Het beschikbaar stellen van de sportpas en/of regeling Kindpakket voor kinderen van wie de ouders niet zelf kunnen zorgen voor zwemles.
- Het onderzoeken van mogelijkheden om het schoolzwemmen weer in te voeren. En bij gebleken mogelijkheid dit zo snel mogelijk te realiseren.
- Het verbreden van onder andere het sportfonds voor kinderen door dit ook open te stellen voor niet-draagkrachtige volwassenen, afhankelijk van minder dan 130 procent van het wettelijk minimumloon.
- Het stimuleren en faciliteren van verenigingen die extra investeren in sportbeoefening voor mensen met een beperking.
- Voldoende speelplekken, speeltuinen en beweegtuinten in elke woonwijk.

5. Cultuur

Houden van én werken aan cultuur

Culturele voorzieningen en evenementen zijn belangrijk voor de leefbaarheid van onze gemeente. Zij kunnen onze identiteit versterken. Ze bevorderen de levendigheid in Zwartewaterland en verdienen ondersteuning door de gemeente.

Cultuur is van waarde voor iedereen en moet dus ook toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedereen. Het is belangrijk dat ons cultureel erfgoed voor volgende generaties behouden blijft. Kennis van ons cultureel erfgoed – waar komen wij vandaan? – helpt onze jongeren namelijk bij het vinden van hun identiteit. Goede samenwerking tussen culturele voorzieningen en onderwijs is hierbij van belang.

Ondersteunen initiatieven van inwoners

Het stimuleren van cultureel ondernemerschap, waarbij culturele instellingen zelf actief op zoek gaan naar bronnen van financiering.

Het ondersteunen van jonge startende kunstenaars in hun bestaan als zzp'er door te helpen bij het zoeken naar publiek en/of door private financiering en regelgeving te vereenvoudigen.

Kunst in de openbare ruimte daagt uit, dwingt tot nadenken en vormt zo een belangrijke bijdrage aan de (be-)leefbaarheid van onze gemeente. Dat hoeft niet altijd met grote bedragen gepaard te gaan. De middelen voor de leefbaarheidsplannen, waar mogelijk in combinatie met cofinanciering, kunnen ook hiervoor worden ingezet.

Behoud van de drie bibliotheken

Wij hechten veel waarde aan cultuureducatie voor kinderen en jongeren, waarbij wij intensief optrekken met (basis)scholen. Ook de bibliotheek speelt een belangrijke rol. Wij zien de bibliotheek als een laagdrempelige leer- en ontmoetingsplaats waar allerlei vormen van informatie te vinden zijn.

Tevens kunnen de bibliotheken een belangrijke bijdrage leveren aan het bestrijden van analfabetisme en laaggeletterdheid en kunnen deze een verbindende rol vervullen bij het faciliteren van andere (culturele) activiteiten.

Wij zetten ons dan ook in om de drie bibliotheken die onze gemeente rijk is, te behouden.

Waar zetten wij cultureel ook op in:

- Juist in de periode waarin Zwartewaterland werd geteisterd door het COVID19-virus hebben we het belang van een goed werkende lokale omroep ervaren. Het voortbestaan van die lokale omroep is voor het brengen van lokaal en regionaal nieuws van groot belang. Daarom ondersteunen wij onze lokale omroep.
- Onze parken (maar in Zwartsluis bijv. ook het terrein bij het Botterhuus) kunnen prima (vaker) gebruikt worden voor culturele evenementen.

- Het vanuit de bibliotheken leveren van een bijdrage aan de bestrijding van analfabetisme en laaggeletterdheid en het vervullen
- Het ook binnen de regeling Kindpakket bekostigen van culturele activiteiten.
- Het stimuleren en waarderen van amateurkunst.

Naast deze vijf hoofdthema's, zijn er meer belangrijke thema's waarmee wij in de komende periode aan de slag gaan:

Veiligheid

Allereerst willen we elke vorm van belediging en discriminatie, geweld en andere vormen van misbruik aanpakken om ervoor te zorgen dat iedereen zich, ongeacht afkomst, geloof, geslacht en seksuele geaardheid, vrij bewegen en uiten kan.

Veiligheid omvat ook verkeersveiligheid. Dagelijks nemen onze inwoners deel aan het verkeer. Dat brengt altijd risico's met zich mee. Maar die risico's moeten zo klein mogelijk zijn.

Wij zijn blij met de initiatieven op het gebied van buurtpreventie. Veiligheid is een immers een basisbehoefte en vereist inspanningen van iedereen. Graag werken wij samen met inwoners aan plannen om de veiligheid in de eigen wijk te versterken. Dat vraagt ook om een leefomgeving die er goed verzorgd uitziet, want de inrichting van de openbare ruimte draagt bij aan het gevoel van veiligheid.

Voor ons is de veiligheid van opgroeiende kinderen of partners thuis een absolute prioriteit. Wij dulden dan ook geen huiselijk geweld of andere vorm van misbruik. Ook zijn wij niet mild over harddrugs. Bij deze en andere vormen van misdrijven vinden wij preventie van het grootste belang. Wat niet gebeurt, hoeft per slot van rekening ook niet bestreden te worden.

Onze overige inzet op veiligheid:

- Het stimuleren van elke aanpak gericht op het tegengaan van huiselijk geweld en andere vormen van misbruik.
- Goede voorlichting aan schooljeugd over gebruik van drugs en alcohol.
- Een keiharde aanpak van harddrugs, de infrastructuur en iedereen die de productie en verspreiding van harddrugs op de markt mogelijk maakt.
- Het behoud van de wijkagenten.
- Veiligheid gaat altijd voor snelheid
- Veiligheid moet jammer genoeg soms worden afgedwongen. Daarvoor is voldoende toezicht en handhaving nodig.
- Het investeren in de relatie tussen politie en inwoners en verhogen van de bereidheid tot aangifte, wat ook altijd in persoon moet kunnen worden gedaan.
- Het inzetten op preventie in de vorm van fysieke zaken als het politiekeurmerk wonen en een goede inrichting van de buitenruimte alsmede het jeugd- en gezondheidszorgbeleid.
- Het alleen onder strikte voorwaarden toestaan van vast cameratoezicht, evenals mobiele camera's om de veiligheid te vergroten, waarbij altijd zorgvuldig met de verkregen beelden wordt omgegaan.

- Onoverzichtelijke kruispunten, ook in woonwijken waar een maximumsnelheid van 30 km geldt, moeten aangepakt worden.
- Fietsverbindingen, vooral die waarlangs de schoolgaande jeugd fietst, moeten veilig en overzichtelijk zijn
- Zwakke verkeersdeelnemers, waaronder ouderen en mensen met een beperking, moeten niet gehinderd worden door obstakels op fiets- of wandelpaden

Ruimte voor detailhandel

Wij juichen het toe dat de gemeente en vastgoedeigenaren investeren in de kwaliteit van onze winkelcentra, waarmee ook de werkgelegenheid behouden blijft. Iedere kern van onze gemeente verdient een aantrekkelijk winkelcentrum waar inwoners graag komen en kopen. Initiatieven gericht op een gevarieerd winkelaanbod in iedere kern verwelkomen en faciliteren wij dan ook van harte.

Een bloeiende, gevarieerde detailhandel draagt, net als aantrekkelijke horecavoorzieningen, bij aan een prettig leefklimaat. Maar de ruimte in onze oude kernen is beperkt en veel functies leggen beslag op diezelfde ruimte. Wonen, detailhandel, horeca, verkeer, parkeren... Dat veroorzaakt soms problemen. Keuzes maken is dan onvermijdelijk. De centra zijn er vooral voor mensen en dat kan betekenen dat verkeer op de tweede plaats komt en parkeren op enige afstand zal moeten plaatsvinden.

Onze overige inzet op ruimte voor detailhandel:

- We zijn blij met krachtige ondernemersverenigingen die we willen ondersteunen bij het behouden en/of versterken van levendige winkelstraten in onze kernen. Ondernemers moeten zelf het belang van gezamenlijk optrekken zien. We zijn geen voorstander van ondernemersfondsen, gevoed door een gemeentelijke belasting.
- Het bieden van een oplossing voor het levendig houden van onze winkelcentra door bijvoorbeeld winkels in de periferie als woningen te herbestemmen of andere functies zoals recreatie, toerisme en horeca toe te laten.
- Het stimuleren van toerisme om een goede balans tussen wonen, werken en toerisme te behouden en waar nodig te versterken.

Bestuur

In onze gemeente kunnen inwoners hun 'buurtrechten' gebruiken, wat inhoudt dat zij de gemeentekunnen uitdagen om publiekstaken over te nemen en deze zelf uit te voeren, dat zij betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van plannen voor de openbare ruimte en dat zij mee kunnen doen bij de verkoop van maatschappelijk vastgoed.

De PvdA Zwartewaterland kiest voor een verbonden samenleving. Een samenleving, waarin op dit moment de rol en taken van de overheid en de verwachtingen van de inwoners veranderen. Wij omarmen initiatieven als referenda, panels en buurtraden die leiden tot meer betrokkenheid van inwoners bij de lokale democratie.

Daarnaast zijn wij groot voorstander van burgerinitiatieven, die ook in onze gemeente steeds meer van de grond komen. Wij pleiten voor het zoveel mogelijk ondersteunen van deze initiatieven, die een belangrijke rol spelen bij het vergroten van de betrokken van onze inwoners. En als de gemeente zelf plannen maakt, moeten inwoners en andere partijen aan de voorkant betrokken worden.

Onze overige inzet op bestuur:

- Burgerinitiatieven zijn niet in strijd met het algemeen belang, werken niet uitsluitend en gaan uit van het idee dat iedereen meemoet kunnen en mogen doen.
- Het stellen van een duidelijk kader inclusief voorwaarden, waarbinnen burgerinitiatieven ondersteund kunnen worden.
- Burgerinitiatieven blijven van inwoners en worden niet door de gemeente overgenomen.
- Burgerinitiatieven gebonden aan doel, locatie, groep, leeftijdsfase en vaak tijdelijk van aard zijn geen alternatief voor de representatieve democratie, waarbij de gemeenteraad zich moet laten leiden door het algemeen belang.
- Regels zijn altijd ondersteunend en geen doel op zich.
- Regels worden afgeschaft als er geen duidelijke reden meer voor is.
- De gemeente toetst haar eigen regels, waarbij conflicterende regels worden aangepast.
- We willen een gemeente met de eigen dienstverlening op orde, wat betekent dat de telefoon binnen zes keer overgaan wordt opgenomen door de receptie van het gemeentehuis en dat brieven en mails binnen de daarvoor geldende termijnen worden beantwoord.

Afval

Wij willen toe naar uitbreiding van het aantal gratis stortingen van grof tuinafval. Bovendien willen wij jaarlijks één of twee gratis stortingen van grof vuil realiseren. Voor het overige houden wij vast aan het principe 'de vervuiler betaalt'.

Naar onze mening kan de hoeveelheid gestort en verbrand afval nog verder worden teruggebracht. In onze gemeente blijven wij het scheiden van afval dan ook stimuleren. Het draagt namelijk bij aan een circulaire economie, waarin afval succesvol als grondstof wordt hergebruikt. Onzorgvuldig scheiden van afval leidt tot afkeuring. Herbruikbare grondstoffen worden in dat geval verbrand. Dat is niet alleen zonde, maar kost de burger ook geld. We blijven informeren over, maar ook controleren op zorgvuldige scheiding.